

dr hab. Tomasz Czapiewski, prof. US
Instytut Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie
Uniwersytetu Szczecińskiego

Szczecin, 30 maja 2024 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej mgra Michała Mijalskiego
“Polityczna rola sportu
w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w latach 1970-1980”
przygotowanej pod kierunkiem prof. dra hab. Bohdana Koszela
na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Uwagi wstępne

Rada Naukowa Dyscyplin nauki o polityce i administracji oraz nauki o komunikacji i mediach Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu wyznaczyła dra hab. Tomasza Czapiewskiego, prof. US do oceny rozprawy doktorskiej w zakresie nauk o polityce i administracji doktorskiej mgra Michała Mijalskiego “Polityczna rola sportu w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w latach 1970-1980” na podstawie art. 190 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.) oraz § 43 ust. 1 pkt 3 Statutu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz uchwały nr 133/2020/2021 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 28 czerwca 2021 r. dotyczącej określenia sposobu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora. O powyższym poinformowano pismem Przewodniczącego Rady Naukowej Dyscyplin nauki o polityce i administracji oraz nauki o komunikacji i mediach UAM prof. dr hab. Andrzeja Stelmacha z dnia 20 marca 2024 r.

Zgodnie z przepisami rozprawa doktorska, przygotowywana pod opieką promotora powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego lub oryginalne rozwiązanie problemu w oparciu o opracowanie projektowe oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej, a także umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Z powyższego można więc wysnuć trzy podstawowe kryteria, które stanowią będą ramy oceny przedłożonej rozprawy doktorskiej.

Struktura pracy

Rozprawa na 580 stronach obejmuje wstęp, pięć rozdziałów, zakończenie, wykaz najważniejszych skrótów użytych w pracy oraz bibliografię podzieloną na: Dokumenty, akty prawne; Źródła archiwalne; Źródła drukowane; Dzienniki. Wspomnienia. Wywiady; Opracowania; Pisma sportowe i prasa; Materiały internetowe; Materiały audio-wizualne; Wystawy, a także spisy: rysunków oraz tabel.

Struktura pracy oparta jest na układzie chronologicznym. Rozdział I obejmuje rozwój sportu w PRL w latach 1944-1970. W tym miejscu opisywane są przemiany społeczno-polityczne związane z utrwalaniem się komunistycznej władzy w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru polityki sportowej. Choć ramy czasowe tego rozdziału dotyczą czasu przed zarysowanym w tytule okresem 1970-1980, to pełnią bardzo ważną funkcję, wskazując specyfikę postawy państwa komunistycznego wobec sportu, której wiele elementów będzie aktualnych także w późniejszym, badanym okresie. Rozdział II zajmuje się pierwszymi latami rządów Edwarda Gierka, które w wymiarze polityki sportowej skupiały się na Igrzyskach Olimpijskich w Monachium (oraz w mniejszym stopniu na zimowej rywalizacji w Sapporo). Szeroko opisany został instytucjonalny oraz propagandowy aspekt przygotowań do tego wydarzenia. Wyraźnie widoczne jest splątanie rywalizacji sportowej ze stosunkami międzynarodowymi i dwublokowym układem sił na świecie. Rozdział III koncentruje się na okresie dwóch lat po Igrzyskach w Monachium. Najważniejszym elementem wydaje się istotna zmiana instytucjonalna oraz personalna, której kluczowym elementem było powołanie Polskiej Federacji Sportu oraz zastąpienie Włodzimierza Reczka przez Bolesława Kapitana. Rozdział IV powraca szerzej do kwestii przygotowań do Igrzysk Olimpijskich, tym razem w Montrealu i Innsbrucku, poświęcając wiele miejsca politycznej, medialnej i społecznej recepcji wyników sportowców. Choć wynik reprezentantów Polski z letnich Igrzysk 1976 r. może uchodzić do dziś za szczytowe osiągnięcie polskiego sportu, to widoczne były narastające problemy, których negatywne efekty widoczne były w większej skali w późniejszym czasie. Ostatni, piąty rozdział został poświęcony końcowym latom rządów Edwarda Gierka, przypadającym na czas przygotowań do Igrzysk Olimpijskich w Moskwie, których przebieg zdeterminowany był przez reperkusje zaostrzenia Zimnej Wojny po radzieckiej inwazji w Afganistanie, a z polskiej perspektywy także statusem Związku Radzieckiego dla innych państw bloku komunistycznego. W tym czasie

ponownie doszło do istotnej zmiany instytucjonalnej i personalnej, jaką był podział Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki na Główny Komitet Kultury Fizycznej i Sportu (GKKFiS) oraz Główny Komitet Turystyki. Na czele GKKFiS stanął zaś Marian Renke.

Wstęp rozprawy jest kompletny i syntetyczny, obejmując wszystkie elementy właściwe dla tej części dysertacji i należy ocenić go pozytywnie. Umieszczono w nim takie części jak przedmiot badań, cezurę pracy, cel pracy i pytania badawcze, główna hipoteza badawcza i szczegółowe hipotezy badawcze, metody badawcze, struktura rozprawy oraz ocena istniejącego dorobku naukowego.

We wstępie autor celnie wskazuje na wkład rozprawy doktorskiej do rozwoju nauki. Jest to pierwsze tak obszerne, kompleksowe i szczegółowe ujęcie politycznej roli sportu w Polsce pod rządami Edwarda Gierka. Po drugie, wyróżnikiem rozprawy jest bardzo szeroka kwerenda materiałów archiwalnych prowadzona głównie w Archiwum Akt Nowych oraz Instytucie Pamięci Narodowej, co szerzej zostanie wykazane w dalszej części recenzji.

W podrozdziale „cel pracy i pytania badawcze” doktorant precyzyjnie i przekonująco formułuje cel pracy jako próbę analizy procesu – i charakterystyki jego faz – upolitycznienia polskiego sportu w PRL w latach 1970-1980 i wykorzystywania sportu jako narzędzia polityki wewnętrznej i zewnętrznej, wskazanie mechanizmów politycznej kontroli i nadzoru procesu selekcji i szkolenia sportowców przygotowujących się do startów w międzynarodowych zawodach – w szczególności w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy. Jako drugi, poboczny cel wymieniono przedstawienie sposobu zabezpieczenia wybranych imprez sportowych w latach 1970-1980 przez polskie służby. Cel pracy został obudowany przez pytania badawcze w liczbie piętnastu. Za najciekawsze poznawczo i najlepiej sformułowane w mojej ocenie należy uznać pytania nr 3-4 oraz 8-14. Nieoczywistym było pytanie nr 12 dotyczące wpływu sportu na wzmocnienie tożsamości narodowej wśród Polonii, i w wielu miejscach pracy widać skuteczne próby znalezienia odpowiedzi na to pytanie. Docenić należy u Autora, że pytania te stanowią rzeczywiście ośnoję pracy doktorskiej i znalazły swoje odpowiedzi w treści pracy, a wybrane także w jej zakończeniu.

W podrozdziale „Główna hipoteza badawcza i szczegółowe hipotezy badawcze” wymieniono jedną hipotezę główną i cztery szczegółowe. Hipoteza główna brzmi

następująco: „W Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w latach 1970-1980 polityczna rola sportu była związana z dążeniem władz komunistycznych do umocnienia swojej legitymizacji oraz kontrolowania i kształtowania opinii publicznej poprzez zarządzanie, polityczną kontrolę i nadzór sportu. Zaangażowanie polityki w tę dziedzinę życia miało na celu nie tylko umocnienie prestiżu państwa na arenie międzynarodowej, ale także kontrolowanie tożsamości narodowej oraz formowanie jednolitego społeczeństwa zgodnego z założeniami ideologii socjalistycznej”. Hipotezy szczegółowe dotyczą władz PRL i ich odpowiednio: ingerencji w organizację i przebieg imprez sportowych, podejmowania działań mających na celu kontrolę i kierowanie karierami sportowców, wykorzystania mediów do kształtowania sposobu postrzegania wydarzeń sportowych, ale także występowania sytuacji, w których sportowcy i kibice manifestowali swoje nieposłuszeństwo. Należy docenić ten kluczowy element rozprawy u doktoranta. Wyraźnie zdefiniowana hipoteza główna stanowi oś badawczą całego projektu, będąc fundamentem dla szeroko zakrojonych analiz, i jest wspierana jest przez serię hipotez szczegółowych. Te ostatnie, rozwijające i precyzujące kierunek rozważań naukowych, umożliwiają skupienie się na konkretnych aspektach badanego problemu. Każda z hipotez szczegółowych jest klarownie sformułowana i bezpośrednio powiązana z hipotezą główną, co stanowi o spójności i logicznej konstrukcji argumentacji naukowej. Hipotezy są także spójne z celami badawczymi tej rozprawy.

Doktorant poprawnie zastosował metody badawcze. W stosownym podrozdziale wskazuje na następujące metody: analizy źródeł archiwalnych, analizy systemowej, porównawczej, decyzyjnej, behawioralnej, analizy zawartości mediów, ustalania faktów, statystycznej oraz wywiadu. W tym miejscu doktorant łączy więc zarówno metody pozyskiwania danych skupiające się na zbieraniu i gromadzeniu informacji oraz metody interpretacji danych koncentrujące się na rozumieniu i wyjaśnianiu zebranych danych. Wybrane metody zostały nie tylko trafnie wyselekcjonowane, ale również efektywnie zastosowane do omówienia poruszanych problemów. Doktorant wykazał się rzetelnością w stosowaniu metodologii odpowiedniej dla badań z zakresu nauk o polityce i administracji.

W tym miejscu pracy użyteczna byłaby na pewno większa liczba odniesień literaturowych, aby doktorant mógł szerzej ukazać jak rozumie poszczególne metody i związane z nimi pojęcia w kontekście dorobku dyscypliny. W samej treści pracy wykorzystanie niektórych metod mogłoby być mocniej zaakcentowane. Przykładowo

doktorant deklaruje wykorzystanie metody decyzyjnej, wymienia poprawnie kluczowe pojęcia tej metody takie jak np. proces decyzyjny czy implementacja polityczna, ale później nie wykorzystuje tych pojęć, choć nie ma wątpliwości, że elementem pracy jest rzetelna i interesująca analiza decyzji instytucji państwowych i partyjnych w badanych okresie. Po lekturze wstępu czytelnik mógłby też spodziewać się obecności analiz porównawczych w większym stopniu niż miało to rzeczywiście miejsce w całości pracy.

Ramy chronologiczne pracy zostały określone na lata 1970-1980, co doktorant przekonująco uzasadnia i nie rodzi to żadnych wątpliwości.

Baza źródłowa

Bazę źródłową pracy należy ocenić pozytywnie. Kwerenda literatury naukowej była szeroka, choć koncentrowała na dziełach opublikowanych w języku polskim, co do pewnego stopnia jest zrozumiałe wobec specyfiki przedmiotu badań.

Docenić w szczególności należy szerokie uwzględnienie badań na dokumentach źródłowych, a nie ograniczenie się do analiz wtórnych. Imponująca liczba dokumentów stanowi wyróżnik tej pracy na tle innych publikacji poświęconych podobnej tematyce.

Poza znacznym zbiorem pozycji naukowych oraz dokumentów archiwalnych w pracy szeroko są wykorzystywane źródła prasowe oraz publikacje o charakterze wspomnieniowym, bardzo powszechne w obszarze sportu. Ciekawym uzupełnieniem badań jest także wyczerpujący wywiad doktoranta z Ryszardem Boskiem, który w wielu miejscach swoją szczególną perspektywę pozwolił na szersze uwzględnienie oddolnego kontekstu opisywanych procesów, niewidocznego tak dobrze na poziomie dokumentów urzędowych czy analiz naukowych w skali makro.

Można wskazać jednak kilka publikacji, w szczególności anglojęzycznych, które w mojej opinii mogły zostać uwzględnione z dodatkową korzyścią dla pracy. W tekście *The politics of sport in Poland after 1945*¹ wskazano na zjawisko korupcji w sporcie, która zaczęła się rozwijać w latach 70, zwłaszcza w piłce nożnej, będącej areną różnych interesów. Autorzy wskazywali na przypadki defraudacji i ustawiania meczów, które stawały się coraz częstsze, a działacze klubowi tworzyli wewnętrzne kręgi, w których

¹ J. Drozda, K. Jaskulowski, P. Majewski, *The politics of sport in Poland after 1945*, [w:] *From socialist mass sports to market-oriented elite sports. Comparative perspectives from post-Soviet and post-socialist societies*, red. E. Rojo-Labaien, Á. Rodríguez Díaz, J. Rookwood, Routledge 2022, s.27-43.

decydowali, która drużyna spadnie z ligi lub zostanie mistrzem. Wskazywano wcześniej w recenzji na relatywnie skromne wykorzystanie ujęcia porównawczego, zwłaszcza wobec innych państw bloku komunistycznego – w tym zakresie pomóc mogły np. takie pozycje jak monografie: *In the Shadow of Totalitarianism: Sport and the Olympic Movement in the "Visegrád Countries" 1945-1989*² czy *Sport under communism: behind the east german 'miracle'*³. Dokładnej analizy doczekały się także niektóre wątki poruszane w rozprawie, takie jak np. przemysł⁴. Można dodać, że w pracy szeroko wykorzystywano dorobek badań Artura Pasko, ale zaskakiwać może brak w źródłach literaturowych jednej z pozycji tego autora, która wydaje się najbliższej tematyki rozprawy⁵.

Uwagi ogólne i szczegółowe

Recenzowana rozprawa doktorska stanowi wartościowy i oryginalny wkład w dyscyplinę nauki o polityce i administracji. Praca cechuje się rzetelnością metodologiczną, wnikliwą analizą źródeł i trafnymi wnioskami.

Jak wskazywano wcześniej, najmocniejszą stroną rozprawy jest wszechstronna kwerenda archiwalna przeprowadzona przez Autora, której skala jest imponująca. Została przeprowadzona w sposób systematyczny i krytyczny, co pozwoliło na odkrycie nowych źródeł. Osiągnięcia kwerendy autora są znaczące i z pewnością wpłyną na dalsze badania nad relacjami polityki i sportu w okresie PRL. Niezwykle cenna była ona w Archiwum Akt Nowych w Warszawie, gdzie wykorzystano zespoły akt: Głównego Komitetu Kultury Fizycznej, Głównego Urzędu Kultury Fizycznej, Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki, Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, Polskiej Federacji Sportu.

Formułowane w pracy oceny są prezentowane w sposób właściwy dla świata nauki, niekategoryczny oraz odpowiednio złożony i uargumentowany. Miejscami można nawet doradzić autorowi większą odwagę w poszukiwaniu związków przyczynowo-

² M. Waic, *In the Shadow of Totalitarianism: Sport and the Olympic Movement in the "Visegrád Countries" 1945-1989*, Karolinum Press, 2015.

³ M. Dennis, J. Grix, *Sport under communism: behind the east german 'miracle'*. Springer, 2012.

⁴ C. Lash, *Society Is Watching You Very Carefully': Smuggling, the State and Athlete Attempts to Assert Agency in People's Poland*, "Contemporary European History" 2022, vol.31, no. 3, s.420-434.

⁵ A. Pasko, *Zarządzanie sportem w Polsce w dekadzie Edwarda Gierka*, „Studia Podlaskie” 2011, nr 19, s.199-214.

skutkowych i interpretacji zdarzeń, odejście od skupienia się na wymiarze instytucjonalno-organizacyjnym na rzecz uwzględnienia personalnego i grupowego wymiaru procesów politycznych, zakorzenienia ich w rywalizacji o władzę i wpływy, od której jak wiemy PRL i jej aparat partyjny oraz państwowy nie były wolne.

Autor podejmował kwestie, które nadal budzą spory i kontrowersje w polskiej literaturze naukowej, ale udało się w pełni zachować obiektywizm badawczy.

Rozprawa napisana została sprawnie, jej narracja jest przyjazna dla czytelnika, może być nawet interesująca dla osób spoza świata naukowego. Doktorant stosuje zrozumiały język i unika niepotrzebnego żargonu naukowego. Praca jest przygotowana na wysokim poziomie edytorskim, dostrzec można staranne podejście do redakcji, które znamionuje dojrzałość naukową. Błędy redakcyjno-techniczne czy niedociągnięcia stylistyczne lub językowe występują rzadko i nie mają rażącego charakteru (przed przygotowaniem pracy do druku na pewno warto poprawić omyłkę ze s. 502: „nagłośnił na świecie rolę, jaką odegrała Irena Sendlerowa w walca z holocaustem”). W tym aspekcie należy więc pochwalić autora rozprawy za dbałość o stronę językową rozprawy.

W kilku miejscach można dostrzec drobne błędy rzeczowe (prawdopodobnie omyłki) dotyczące faktografii sportowej – nie Olimpiakos Ateny, a raczej Olimpiakos Pireus (s. 190), a Robert Gadocha odszedł do ligi francuskiej w 1975 r., a nie w 1973 (s. 341). No i ów nieszczęsny z wielu względów mecz Polska-RFN w 1974 r. nie był półfinałem, choć praktycznie spełniał podobną rolę determinując skład finału, stąd utrwalenie tego potocznego, choć niepoprawnego terminu. Doktorant sam zauważa najpierw, że „Mundial w RFN rozgrywano według nowego formatu – nie przewidziano meczów ćwierćfinałowych i półfinałowych, tylko dwie fazy grupowe”(s. 329), ale później konsekwentnie używa wobec meczu Polska-RFN terminu „półfinał” (s. 331-333).

Docenić należy, że doktorant wykazuje uczciwość badawczą i jest świadom ograniczeń, takich jak brak dostępu do części danych, czy to poprzez odmowę udostępnienia przez niektóre instytucje czy niemożność realizacji wywiadów z powodu odległości czasowej od badanego okresu.

Pewien niedosyt we wstępie budzi brak szerszego i dokładniejszego opisu założeń teoretycznych, na których opiera się praca, w tym teorii, modeli, czy pisząc szerzej - ram badawczych, które kształtują perspektywę badawczą autora. Dzięki temu większe

mogłyby być teoretyczne i praktyczne implikacje rozprawy. Lepsze umiejscowienie w szerszym kontekście wiedzy naukowej w pewnym stopniu warunkuje zakres wkładu do rozwoju teorii i wiedzy w badanym obszarze. Pozwala to również odbiorcy pełniej zrozumieć, z jakiej perspektywy autor podchodzi do zagadnienia i dlaczego wybrał konkretne metody badawcze. Być może na uzupełnienie w tym zakresie pozwoliłaby wspomniana wcześniej szersza kwerenda literaturowa w języku angielskim.

W przypadku pogłębienia tego nurtu badań przez doktoranta można też zasugerować poszerzenie siatki pojęciowej, poza pojęcia legitymizacji czy propagandy i poszukiwanie modelu teoretycznego, który pozwoliłby lepiej uchwycić, uwypuklić i wyjaśnić zależności między badanymi zmiennymi (które obecne są w pracy, choć doktorant nie nazywa ich w ten sposób).

Doktorantowi udało się ukazać istotę procesu odbudowy i transformacji struktur sportowych w Polsce po II wojnie światowej, z uwzględnieniem skomplikowanej sytuacji społeczno-politycznej i częstych zmian w podejściu zarządzaniu kulturą fizyczną i sportem w kraju. Autor szczegółowo opisuje procesy polityczne i ideologiczne, które miały wpływ na sport, wskazując na dążenie komunistów do kontrolowania życia społecznego, w tym sportu, poprzez centralizację oraz instrumentalne traktowanie sportu jako narzędzia propagandy i kontroli społecznej. Doktorant sprawnie pokazuje, jak sport stawał się polem rywalizacji politycznej, a decyzje dotyczące jego organizacji były ściśle związane z większą strategią budowy socjalistycznego państwa. Wykazuje, że przyjęte modele instytucjonalnego organizowania kultury fizycznej i sportu, w szczególności powiązań między kulturą fizyczną a turystyką czy przysposobieniem obronnym, były wynikiem zmian na poziomie politycznym. Dokładnie ukazane są struktury od Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego, przez Główny Urząd Kultury Fizycznej czy Główny Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki aż po GKFiS.

Lektura pozwala na zrozumienie, w jaki sposób polityka sportowa stanowiła odzwierciedlenie szerszych procesów i przemian zachodzących w polskiej polityce tego okresu. Z punktu widzenia państwa uwidacznia się konflikt priorytetów - zasoby przeznaczone są głównie na sport wyczynowy, ze względu na jego rolę w budowaniu prestiżu międzynarodowego oraz dumy i zadowolenia obywateli. Z kolei sport powszechny, mimo deklarowanych haseł o jego znaczeniu dla zdrowia i dobrostanu społeczeństwa, nie cieszył się równie silnym wsparciem i często był traktowany w sposób

kampanijny, bez systemowych rozwiązań, czego nie ułatwiały stałe problemy społeczno-gospodarcze i skupienie na rozwoju przemysłu czy polityki mieszkaniowej. Doktorant uwidacznia wpływ międzynarodowej polityki, w tym zimnej wojny, na sport, szczególnie w kontekście Igrzysk Olimpijskich i relacji z ZSRR oraz pokazuje jak globalne napięcia polityczne wpływały na indywidualne decyzje dotyczące sportu.

W pracy uwypuklone zostało też jak zachowania jednostkowe sportowców stawały się wyzwaniem politycznym dla władz. W szczególności mowa tu ucieczkach za granicę, gdy np. sportowcy prosili o azyl podczas zagranicznych wyjazdów, co stanowiło problem dla wizerunku PRL, oraz z próbami wykorzystania wyjazdów sportowych do osobistych korzyści finansowych. W pracy ciekawie zarysowuje się problem fikcyjności amatorstwa, gdzie znamienne było jak sportowcy-amatorzy w PRL byli zatrudniani głównie w jednostkach wojskowych, policji oraz różnych przedsiębiorstwach państwowych, które zapewniały im zarówno zatrudnienie, jak i możliwość treningu sportowego. Tego typu zatrudnienie było popularne, ponieważ pozwalało sportowcom na kontynuowanie kariery sportowej bez naruszania oficjalnych przepisów dotyczących amatorstwa, co było kluczowe dla uczestnictwa w zawodach międzynarodowych. Docenić należy też przedstawienie tego jak praca ideowo-wychowawcza była wprowadzana w polskim sporcie w okresie rządów Edwarda Gierka, obejmując promowanie wartości takich jak kolektywizm, dyscyplina oraz lojalność wobec socjalistycznego państwa w ramach szerszej strategii mającej na celu wychowanie obywateli w duchu socjalizmu.

Podsumowanie

Doktorant dowiódł, że posiada szeroką wiedzę na temat opisywanych zagadnień. Przygotowując rozprawę wykonał ogromną pracę na materiałach źródłowych i w ten sposób wniósł wkład w rozwój stanu wiedzy i nauki. Staranność w przygotowaniu dysertacji zarówno w aspekcie techniczno-formalnym, jak i merytorycznym może być wzorem dla innych doktorantów.

Przedstawione w recenzji uwagi nie mają charakteru krytyki, ale powinny być traktowane jako element naukowej dyskusji i sugestie, które mogą okazać się inspirujące w dalszych badaniach lub przyczynią się do doskonalenia pracy w ramach jej przygotowań do procesu wydawniczego.

Podsumowując, przedłożona rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie istotnego problemu naukowego, a w jej ramach doktorant wykazał wiedzę teoretyczną w dyscyplinie nauki o polityce i administracji, a także umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Pozytywnie oceniam przedłożoną rozprawę doktorską mgra Michała Mijalskiego, stwierdzam, że spełnia ona ustawowe wymogi stawiane rozprawom doktorskim oraz wnioskuję o dopuszczenie mgra Mijalskiego do kolejnych etapów postępowania doktorskiego.